

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»

*Даниленко К.О., здобувач вищої освіти,
kdanilenko887@gmail.com*

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Хорошилов М.С., здобувач вищої освіти,
hia23@ukr.net*

*Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Politechnika Łódźka
(м. Лодзь, Польща)*

*Науковий керівник: Бочарова Н.А., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Значний внесок в економіку країни роблять її підприємства, чималу частину яких складають корпорації. У Господарському кодексі України є визначення, що «Корпорація – це договірне об'єднання, створене на основі об'єднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, які об'єдналися, з передачею ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації» [1].

Впровадження корпоративного управління в українську економіку проходить більш повільно, аніж в іноземних країнах, ринкова економіка яких відповідає вимогам сучасності. Невисокий рівень корпоративної культури місцевих компаній, недостатня кількість кваліфікованих працівників, нехватка фінансових ресурсів, корупція, з якою так наполегливо намагається впоратися наша країна, та звітність, що не відповідає міжнародним стандартам - все це є причинами уповільнення розвитку цього процесу.

Багато закордонних та українських вчених приділяють увагу питанням дослідження корпоративного управління. Так можна виділити Довгань Л.Є., Малик І.П., Шкробот М.В. [2], Лессер Б.І., І. Бондарчук І., Борисенко З. [4], Арабова Н., Грачова М. [6], G. N. Вайраї [7], Thomas Clarke [8], Вихор М.В., Гринчук Ю.С., Коваль Н.В., Хахула Л.П., Шемігон О.І. [9], Ігнат'єва І.А., Гарафонова О.І. [10], Матушкіна М.В., Снітко Є.О. [11] Швець Ф.Д. [12], Шиян Н.І. [13].

Корпоративне управління – це один із головних елементів та передумова успішної та стабільної роботи акціонерного товариства. Його метою є – досягнення та дотримання балансу інтересів для всіх

зацікавлених сторін, а саме: клієнтів, кредиторів, постачальників, акціонерів, суспільства.

Усі сфери охоплюються корпоративним управлінням, для акціонерного товариства це такі як – оцінка ефективності виробництва, планування та інші.

В нашій країні більшість підприємств поклали око саме на акціонерну організаційно-правову форму, через це впровадження нових, більш сучасних, стандартів корпоративного управління дуже значне для зростання України як інвестиційно-привабливої країни.

Важливий для держави вплив корпоративного управління на економічний та соціальний розвиток країни здійснюється через:

- довіру інвесторів, спомагання росту інвестиційних процесів;
- збільшення ефективної діяльності товариства;
- становлення блага суспільства як мети здійснення товариської діяльності.

Вагомим для інвесторів та суспільства є рівень корпоративного управління, бо він показує потенціал й ефективність процвітання підприємства на ринку.

А одним з визначних факторів прийняття рішення стосовно інвестування та перевагою над конкурентами є сама наявність системи корпоративного управління.

Важливо знати як розуміють поняття “корпоративне управління” різні науковці. Так, П. Кочран і С. Вартік вважають, що «корпоративне управління – це захисний механізм, що охоплює багато аспектів, які стосуються концепцій, теорій і практики рад директорів. Це галузь, що концентрується на взаєминах між радою директорів, акціонерами, вищим менеджментом, регуляторами, аудиторами й іншими стейкхолдерами» [2, с. 21].

Відповідно до Н. Міноу та Р. Монкс, корпоративне управління - це стосунки поміж учасниками з ціллю визначення напряму і діяльності корпорації. До учасників входять члени ради директорів, покупці, працівники, акціонери, постачальники та інші зацікавлені.

За думкою Р. Трікер, корпоративне управління може нести в собі різні аспекти та визначення, що стосуються корпоративного управління.

Адже, інституційні інвестори і рада директорів мають відмінне розуміння корпоративного управління, на відміну від регуляторів та дослідників.

Крім того, припущенням Е. Гедаєловича є те, що корпорації як утворення, які підрядні до інтересів акціонерів, визначає саме поняття акціонерами корпоративного управління.

В наявних останнім часом економічних умовах України влучною є думка А. Мендрула та М. Чечетова щодо того, що корпоративне управління є головним елементом загальної системи управління, який притаманний лише фірмам з організаційно-правовою формою АТ, і який містить в собі організацію взаємодій між учасниками корпоративних відносин.

Ще точніше визначення сутності корпоративного управління належить А. В. Козаченко, А. Е. Воронковій і Е. Н. Коренєву. На їхню думку воно становить діяльність призначених та виборних органів АТ, яка спрямована на підтримання балансу між інтересами менеджерів, які керують власністю товариства, та його власників, та спрямована на отримання найбільшого прибутку з всіх можливих, в межах норм чинного законодавства, видів діяльності суспільства.

Міжнародна фінансова корпорація дала визначення корпоративного управління як внутрішньої системи, процедури та структури, завдяки яким реалізується контроль та керівництво підприємства.

За визначенням Світового банку корпоративне управління є поєднанням норм законодавства та практики господарювання приватного сектору, що дає підприємствам змогу притягнути людські й, що не мало важливо, фінансові ресурси, та ефективно вести господарську діяльність.

Ми вважаємо, що у корпоративного управління не може бути лише одного формулювання, тому всі вище наведені визначення є вірними і описують його різні сторони.

Корпоративне управління – поняття широке, воно розуміється як загальний менеджмент так і як управління персоналом та підприємством. Адже корпоративне управління є одним з базових елементів загального менеджменту і сконцентровано саме на погодженні відносин між власниками та менеджерами.

Корпоративне управління полягає в розгляді управління менеджерами та реалізації господарських операцій працівниками, зважаючи на найбільшу ефективність діяльності підприємства з погляду не лише менеджменту організації але і її власників.

Та все ж інтереси та погляди між власниками і корпорацією не завжди є однаковими.

Саме через це в системі загального менеджменту корпоративне управління направлене на узгодження цих розбіжностей між суб'єктами корпоративних відносин, а саме між власниками, працівниками та менеджерами.

Література.

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 1920.
2. Довгань Л.Є., Малик І.П., Шкробот М.В. Корпоративне управління: нав. посіб. Київ: НТУУ «КПІ», 2016. 371 с.
3. Міжнародні національні стандарти корпоративного управління: Зб. кодексів та принципів. К.: Проект «Корпоративний розвиток в Україні», 2003. – 247 с.
4. Корпоративне управління в Україні в сучасних умовах / Б.І. Лессер, І. Бондарчук, З. Борисенко; За аг. ред. І. Розпутенка та Б. Лессера. К.: К.І.С., 2004. – 306 с.
5. Принципи корпоративного управління України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 21. С. 446-452.
6. Арабова Н., Грачова М. Корпоративний секретар у зарубіжних компаніях. *Україна фінансова: інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку*. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/sdu/081.htm.
7. G. N. Vajpai. The Essential Book of Corporate Governance. SAGE Publications Pvt. Ltd. 2016. 364 p.
8. Thomas Clarke. International Corporate Governance A Comparative Approach. 2nd Edition. Taylor & Francis, 2017. 734 p.
9. Вихор М.В., Гринчук Ю.С., Коваль Н.В., Хахула Л.П., Шемігон О.І. Корпоративне управління: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами всіх форм навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Біла Церква: БНАУ, 2017. 147 с.
10. Ігнат'єва І.А., Гарафонова О.І. Корпоративне управління. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 600 с.
11. Матушкіна М.В., Снітко Є.О. Корпоративне управління. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання другого рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Менеджмент організацій і адміністрування». Старобільськ: Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 212 с.
12. Швець Ф.Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 320 с.
13. Шиян Н.І. Ш 55 Корпоративне управління: навчальний посібник. Х.: ХНАУ, 2017. 194 с.